

H O T Ă R Ă R E A nr. 3- 38/2025
cu privire la examinarea contestației împotriva deciziei Inspecției Procurorilor de
încetare a procedurii disciplinare din xx.xx.2024

municipiul Chișinău

07 mai 2025

Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor având în componența sa:

Președinte – Alexandru Lozan;

Membrii–Viorel Beiu, Eugenia Zubco, Constantin Șușu, Oleg Televca, Pavel Turcan și Sîli Vitalie,

examinând în ședință închisă contestația cet. XXXXXX XXXXXX din 17.02.2025, împotriva deciziei Inspecției procurorilor din 09.12.2024, adoptată în urma examinării sesizării depuse de petent privitor la faptele care pot constitui abateri disciplinare comise de către procurorul în Procuratura Anticorupție, delegat la moment în Procuratura de Circumscripție Cahul, Radu Palencu,-

CONSTATĂ:

Aspecte generale și de procedură

La 17.02.2025 XXXXXX XXXXXX a contestat decizia Inspecției procurorilor din 09.12.2024, prin care a fost încetată procedura disciplinară în privința procurorului în Procuratura Anticorupție, delegat la moment în Procuratura de Circumscripție Cahul, Radu Palencu pe motivul neidentificării temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară.

Contestația este depusă în limba română, prin intermediul poștei electronice ca document scanat. În cadrul ședinței Colegiului, XXXXXX XXXXXX a confirmat depunerea contestației și a prezentat actul semnat olograf, prin urmare contestația conține elementele de bază necesare unui astfel de document.

Din perspectiva art.49 alin. (4) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, decizia Inspecției procurorilor de încetare a procedurii disciplinare poate fi contestată de autorul sesizării *în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării deciziei*, la Colegiul de disciplină și etică.

Din actele cauzei disciplinare se desprinde că, decizia de încetare a procedurii disciplinare a fost emisă la 09.12.2024 și în data de 10.12.2024 a fost expediată petentului, dar nu a fost recepționată de acesta, corespondența fiind returnată de către oficiul poștal. La 29.01.2025, prin intermediul poștei electronice a Consiliului Superior al Procurorilor a parvenit cererea lui XXXXXX XXXXXX despre notificarea lui cu decizia Inspecției procurorilor. La 03.02.2025 autorul sesizării a fost notificat referitor la decizia de încetare a procedurii, fiind confirmat electronic faptul recepționării acesteia în data de 07.02.2025. Contestația a fost depusă la 17.02.2025, adică în termenul prevăzut de contestare de *10 zile lucrătoare de la data recepționării deciziei*.

Prin urmare, Colegiul constată că, autorul sesizării a respectat termenul de exercitare a căii de atac împotriva deciziei Inspecției procurorilor.

Circumstanțele reflectate în sesizarea cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară

La 29.11.2024, XXXXXX XXXXXX a înaintat o sesizare la Consiliul Superior al Procurorilor, prin care a solicitat verificarea faptelor ce pot constitui abateri disciplinare, pretins a fi săvârșite de către procurorul în Procuratura Anticorupție, delegat la moment în Procuratura de Circumscripție Cahul, Radu Palencu, în concret, sunt invocate preținse acțiuni/inacțiuni și decizii procesuale adoptate de către procuror în cauza penală nr. XXXXXX.

Din lucrările procedurii se constată următoarele circumstanțe de fapt. XXXXXX XXXXXX a deținut calitatea de asociat-creditor într-o societate comercială, în privința căreia s-a inițiat procedura de insolvabilitate. În cadrul procesului inițiat în instanța de insolvabilitate au fost suspectate anumite încălcări, fiind sesizat organul de urmărire penală, care a pornit urmărirea penală în cauza penală nr. XXXXXX, în baza art.335 alin.(1) Cod penal.

Lui XXXXXX XXXXXX i s-a atribuit statutul de parte vătămată și parte civilă în cauza penală nr. XXXXXX.

În sesizarea despre pretinsa abatere disciplinară a procurorului, XXXXXX XXXXXX indică asupra faptului că în cadrul urmăririi penale a fost admisă cererea lui de numire a expertizei economico-financiare și contabile. La 06.12.2018, Centrul Național de Expertize Judiciare a restituit neexecutată ordonanță de numire a expertizei pe motiv că întrebările înaintate depășeau competența expertului și se solicita achitarea costurilor pentru efectuarea expertizei. După reformularea întrebărilor și achitarea costului expertizei, de către altă parte vătămată pe dosar, materialele s-au expedit repetat în adresa instituției de expertiză.

Petentul menționează că ulterior, la 29.11.2021, a formulat o cerere de urgentare a urmăririi penale care a fost respinsă de procurorul de caz Radu Palencu, iar alte cereri de efectuare a acțiunilor de urmărire penală au fost anexate la materialele cauzei penale.

În descrierea împrejurărilor de fapt, se indică asupra faptului că la 19.01.2023 a fost notificat cu raportul de expertiză. Concluziile expertului le-a contestat și a cerut procurorului Radu Palencu efectuarea confruntării cu expertul, dar organul de urmărire penală s-a limitat doar la audierea expertului, care a efectuat expertiza.

Ulterior, la 03.05.2023 de către procurorul Radu Palencu a fost notificat cu soluția de clasare a procesului penal, dar procurorul l-a lipsit de posibilitatea de a lua cunoștință cu materialele cauzei penale.

Autorului sesizării indică că judecătorul de instrucție, prin încheierea din 01.04.2024, a anulat ordonanțele de respingere a cererii de numire a expertizei repetate și cea de clasare a procesului penal, adoptate de procurorul Radu Palencu, inclusiv soluțiile procurorilor ierarhici superiori, adoptate în ordinea controlului ierarhic. Prin încheierea judecătorească este reținută în seama procurorului încălcarea gravă a drepturilor și intereselor legitime a părții vătămate la etapa dispunerii expertizei și aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, atunci când a decis clasarea procesului penal. Recursul procurorului împotriva încheierii judecătorești a fost respins de către instanța de recurs, iar constatările judecătorului de instrucție au fost menținute.

Din perspectiva sa, autorul sesizării a rezumat că procurorul Radu Palencu a tăinuit faptele infracționale comise în procedura de insolabilitate, a tergiversat conștient procedura de examinare a cauzei penale și de transmitere în instanța de judecată, acțiuni/inacțiuni pentru care merită a fi sancționat disciplinar.

În temeiul prevederilor art.45 alin.(1) din Legea nr.3/2016 sesizarea lui XXXXXX XXXXXX a fost transmisă, conform competenței, Inspecției procurorilor, pentru examinarea acțiunilor procurorului, prin prisma criticilor formulate de către petiționar.

Circumstanțe stabilite în cadrul verificării sesizării disciplinare de către Inspecția procurorilor

Prin decizia din 09.12.2024, Inspecția procurorilor a decis încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului procurorul în Procuratura Anticorupție Radu Palencu, din motiv că nu au fost identificate temeiuri de tragere la răspundere disciplinară.

Pentru a decide astfel, Inspecția procurorilor a motivat soluția cu următoarele raționamente:

În conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, activitatea procesual-penală a procurorului poate fi supusă exclusiv controlului realizat de către procurorul ierarhic superior și, ulterior, controlului judiciar. O altă formă de control a activității procurorului este interzisă și ar echivala cu o imixtiune în activitatea acestuia.

Potrivit jurisprudenței conturate în procedurile disciplinare ce vizează procurorii, angajarea acestei răspunderi este supusă cerinței îndeplinirii cumulative a condițiilor generale referitoare la faptă, vinovăție și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs, iar în ceea ce privește vinovăția, aceasta trebuie constatată în mod cert, pe baza probatoriului administrat în cauză. La rândul său, Consiliul Superior al Procurorilor, a dezvoltat această jurisprudență punctând că, pot atrage răspunderea disciplinară numai acele acțiuni ale procurorilor, care au un caracter evident și cărora le lipsește orice justificare, fiind în vădită contradicție cu dispozițiile legale. Doar erorile săvârșite în mod intenționat, cu abuzul deliberat sau, fără îndoială, cu neglijență repetată sau gravă, ar trebui să se soldeze cu acțiuni disciplinare și sancțiuni.

În același context, Inspecția procurorilor în decizia sa a reținut că anularea unei hotărâri sau constatarea caracterului incomplet a unor acte de procedură nu înseamnă în mod automat că procurorul nu a acționat într-un mod profesionist și în strictă conformitate cu legea. Procurorul, este unica persoană împuternicită de a aprecia probele administrate conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, pentru a se constata dacă este sau nu cazul de a clasa procesul penal.

În decizia Inspecției s-a mai reținut că, doar dezacordul unei părți cu soluția emisă de procuror nu pot constitui temei de examinare a acțiunilor procurorului sub aspect disciplinar. Examinarea în ordinea prevăzută de Codul de procedură penală a plângerilor depuse de părțile în proces și de alte persoane, care reclamă încălcarea drepturilor în procesul urmăririi penale, constituie o formă importantă de control pentru depistarea și prevenirea încălcărilor de legislație și a erorilor comise în cadrul urmăririi penale.

Inspecția procurorilor a concluzionat că examinarea tuturor pretențiilor formulate de către domnul XXXXXX XXXXXX s-a desfășurat în conformitate cu prescripțiile legale,

fiindu-i respectate drepturile de a-și prezenta argumentele, inclusiv cel de acces la instanța de judecată, în vederea controlului judiciar asupra soluțiilor procesual-penale adoptate aferent faptelor reclamate.

Verificarea realizată de Inspekția procurorilor, nu a scos în evidență acțiuni ale procurorului care ar fi fost săvârșite irațional, neargumentat, cu rea-credință sau abuziv, contrar normelor procesual penale sau materiale, sau alte circumstanțe care ar permite angajarea răspunderii disciplinare.

Circumstanțele și motivele expuse în contestație

Nefiind de acord cu soluția Inspekției procurorilor, la data de 17.02.2025, XXXXXX XXXXXX a depus o contestație împotriva deciziei Inspekției procurorilor din 09.12.2024 și a solicitat Colegiului de disciplină și etică admiterea acesteia, cu anularea deciziei.

În motivarea contestației depuse, XXXXXX XXXXXX a invocat că de către procurorul de caz Radu Palencu s-au încălcat principiile fundamentale în desfășurarea investigațiilor și atribuțiile procurorului stabilite de Legea cu privire la Procuratură-de a respecta legalitatea, să asigure respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului în exercitarea obligațiilor sale, inclusiv de a asigura caracterul complet al urmăririi penale, fapt care este în contradicție cu art.6 & 1 din *Convenția pentru Apărarea drepturilor Omului și a libertăților Fundamentale*.

Petentul a reiterat încheierea judecătorească irevocabilă din 01.04.2024 prin care s-au constatat încălcări din partea procurorului Radu Palencu la investigarea cazului, în special, încălcarea gravă a drepturilor și intereselor legitime a părții vătămate la etapa dispunerii expertizei și aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, atunci când a decis clasarea procesului penal.

Concluziile Inspekției procurorilor sunt calificate de către XXXXXX XXXXXX ca subiective, tendențioase și nu reflectă în esență totalitatea acțiunilor/inacțiunilor conștient admise de către procuror în cauza penală prenotată.

Cerințele contestatarului se rezumă la anularea deciziei Inspekției procurorilor pe care o consideră neîntemeiată și ilegală, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care procurorului Radu Palencu să i se aplice sancțiunea disciplinară-mustrarea.

Procedura în cadrul Colegiului de disciplină și etică

Poziția petiționarului

Petiționarul XXXXXX XXXXXX a pledat în ședința Colegiului pentru admiterea contestației, anularea deciziei Inspekției procurorilor din 09.12.2024 și tragerea la răspundere disciplinară a procurorului Radu Palencu, susținând motivele expuse în contestație.

Poziția reprezentantului Inspekției procurorilor

În ședința Colegiului de disciplină și etică, Inspekția procurorilor a fost reprezentată de către inspectorul Constantin Miron, care a reiterat constatările din decizia sa din 09.12.2024, prin care a fost încetată procedura disciplinară în privința procurorului în Procuratura Anticorupție, Radu Palencu.

Reprezentantul Inspecției procurorilor a ținut să menționeze că judecătorul de instrucția a respins plângerea lui XXXXXX XXXXXX, examinată în ordinea art.313 Cod de procedură penală, împotriva actelor procurorului Radu Palencu. Ordonanțele de respingere a cererii despre numirea expertizei repetate și a celei de clasare a procesului penal asupra cărora indică petentul, au fost anulate de judecătorul de instrucție la plângerea altor părți vătămate din dosar.

Motivarea soluției Colegiului de disciplină și etică

Examinând contestația depusă de către XXXXXX XXXXXX, argumentele prezentate în susținerea dezacordului cu decizia Inspecției procurorilor din 09.12.2024, poziția exprimată de către inspector, argumentele invocate în decizia criticată, precum și aspectele aferente procedurii disciplinare, Colegiul de disciplină și etică concluzionează asupra necesității respingerii contestației, consemnând raționamentele ce susțin această constatare.

Inspecția procurorilor corect a reținut situația de fapt, potrivit căreia la 28.04.2023 de către procurorul Radu Palencu a fost emisă ordonanța de clasare a procesului penal nr. XXXXXX, în temeiul art.275 pct.3) Cod de procedură penală, pe motivul lipsei elementelor infracțiunii.

Partea vătămată XXXXXX XXXXXX a contestat la 16.06.2023 și 29.06.2023, la judecătorul de instrucție, soluția procurorului Radu Palencu și a ordonanța procurorului ierarhic superior din 06.07.2023, solicitând reluarea urmăririi penale și obligarea organului de urmărire penală de înlăturarea toate divergențele, aflarea adevărului și stabilirea prejudiciului cauzat.

Plângerea părții vătămate XXXXXX XXXXXX a fost examinată într-o procedură unică cu plângerile înaintate judecătorului de instrucție de către alte părți vătămate în cauza penală nr. XXXXXX. Prin încheierea judecătorească plângerea petiționarului XXXXXX XXXXXX împotriva ordonanței procurorului Radu Palencu din 28.04.2023 a fost respinsă ca inadmisibilă, iar plângerile altor părți vătămate în această cauză au fost admise, fiind declarate nule ordonanța procurorului Radu Palencu din 27.02.2023, cea a adjunctului -interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție Vasile Plevan din 03.04.2023; ordonanța procurorului Radu Palencu din 28.04.2023 de clasare a procesului penal și cea a adjunctului-interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Cristina Robu din 14.06.2023, cu reluarea urmăririi penale în cauza penală nr. XXXXXX. Procurorul a fost obligat să lichideze încălcările depistate și redată în conținutul încheierii, și respectiv să examineze materialele cauzei și în dependență de circumstanțele stabilite în urma acțiunilor procesuale efectuate, să adopte o hotărâre în condițiile legii.

Prin același act judecătorec s-a reținut că au fost încălcate grav drepturile părții vătămate, alta decât petentul XXXXXX XXXXXX, atunci când s-au respins întrebările înaintate la dispunerea expertizei economico-financiare și contabile.

Alt aspect, considerat de către judecătorul de instrucție ca încălcare din partea procurorului este că, s-a apreciat superficial circumstanțelor cauzei, atunci când a decis clasarea procesului penal și anume: că nu a dat apreciere declarațiilor persoanelor audiate în cadrul cauzei penale care indică asupra încălcărilor de legislație admise în procesul de inventariere și valorificare a masei debitoare de către administratorul de insolabilitate.

Colegiul de disciplină și etică consideră întemeiată decizia Inspecției procurorilor de încetare pe motivul lipsei temeiului de tragere la răspundere disciplinară în privința procurorului în Procuratura Anticorupție, delegat la moment în Procuratura de Circumscripție Cahul Radu Palencu. Toate aspectele reproșate procurorului de către XXXXXX XXXXXX au constituit obiect de verificare disciplinară, soluția corespunde criteriului de motivare.

Cu titlu de constatări generale, instanța de disciplină învederează că respectarea independenței decizionale a procurorului, de rând, cu legalitatea, echitatea, proporționalitatea sancțiunii cu abaterea disciplinară comisă și transparență, sunt principii de bază ale unei proceduri disciplinare în privința procurorilor. Independența procurorului presupune ca acesta să-și exercite funcția independent, pe baza aprecierii proprii a faptelor, a interpretării conștiințioase a legii, dar este esențial a se menține echilibru între răspunderea disciplinară a procurorului și respectarea independenței acestuia.

Elementele raționamentului juridic care țin de interpretarea normelor de drept sau interpretarea probelor ar trebui să se situeze în afara sferei răspunderii disciplinare, iar opinia pe care procurorul și-o formează în urma acestui raționament nu poate fi cenzurată decât în căile de atac prevăzute de lege și nu poate forma obiectul unei verificări disciplinare.

În actele adoptate în ordinea controlului judecătoresc, aduse drept dovezi de către autorul sesizării XXXXXX XXXXXX, sunt constatări precum, că de către procuror au fost încălcate grav drepturile și interesele legitime a părții vătămate la etapa dispunerii expertizei și aprecierea eronată a probelor administrate de către organul de urmărire penală, atunci când a decis clasarea procesului penal.

Nu se contestă actul judecătoresc irevocabil care a obținut *”puterea de lucru judecat”*, judecătorul reținând, în prima parte, că procurorul atunci când a respins cererea despre numirea expertizei repetate, a încălcat grav drepturile și interesele legitime a părții vătămate, care aparent constituie o interpretare eronată a normelor de procedură, iar al doilea aspect, reproșat procurorului, este modul de apreciere a probelor, care reprezintă în sine un proces intelectual de evaluare a dovezilor administrate, în urma căruia procurorul stabilește situația de fapt ce urmează să o încadreze în drept.

Pentru a analiza această situație este de remarcat că existența căii controlului judecătoresc al actelor procurorului constituie pentru părți o garanție a respectării drepturilor lor fundamentale și le conferă posibilitatea de a solicita remedierea eventualelor erori/omisiuni din partea organelor de urmărire penală și a procurorului. Posibilitatea folosirii căilor de control ierarhic și judecătoresc ale actelor organului de urmărire penală și procurorului reprezintă pe aceștia un stimulent de a-și îndeplini atribuțiile cu maximă exigență, excluzând arbitrariului și abuzul în stabilirea faptelor și aplicarea legilor.

Este justificat a se considera că anularea unei hotărâri sau constatarea caracterului incomplet a unor acte de procedură în cadrul controlului ierarhic ori judecătoresc, atunci când nu s-a acționat prin încălcarea normelor de drept imperative, nu înseamnă în mod automat că procurorul nu a acționat într-un mod profesionist și în strictă conformitate cu legea, fiind foarte important a se stabili granița dintre independența funcțională a procurorului și răspunderea disciplinară a acestuia.

În context, potrivit recomandărilor Comisiei de la Veneția în cadrul unui sistem democratic bazat pe statul de drept, procurorii se supun principiului procesului echitabil și ar putea să piardă cazuri fără a suferi acțiuni disciplinare.¹

Antrenarea răspunderii disciplinare a procurorilor pentru *acțiuni/inacțiuni prin care au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale unor persoane fizice*, poate surveni doar atunci când procurorul a *acționat cu intenție ori din neglijență gravă*.²

În speța concretă, Colegiul nu constată faptul că procurorul Radu Palencu a distorsionat conștient împrejurările și nu a aplicat corect legea cu referire la necesitatea numirii expertizei repetate, XXXXXX XXXXXX a contestat concluziile expertizei primare și a solicitat audierea expertului, cerere care s-a acceptat.

Cu referire la modul de apreciere a probelor se remarcă că simpla interpretare a legii, stabilire a faptelor sau apreciere a probelor de către procurori, pentru a soluționa cauzele nu trebuie să genereze răspunderea disciplinară, chiar și în caz de neglijență ordinară. Aceste recomandări au fost formulate în *Opinia Amicus Curiae* a Comisiei de la Veneția, (CDL-AD(2017)002) referitor la răspunderea penală a judecătorilor, adoptată în cadrul celei de-a 110-a sesiuni plenare (Veneția, 10-11 martie 2017) cu referire la judecători, dar odată ce este recunoscut că proximitatea și caracterul complementar al activității judecătorilor și procurorilor generează cerințe și garanții similare din punct de vedere al statutului și condițiilor de desfășurare a activității acestora, inclusiv cele referitoare la disciplină, sunt aplicabile și procurorilor.³

În același context, Comisia de la Veneția a subliniat și faptul că orice temei pentru stabilirea răspunderii nu ar trebui să fie reprezentat de acțiunea sau inacțiunea unui procuror care poate fi considerată a fi de importanță minoră.⁴

Pornind de la raționamentele expuse *supra*, în conformitate cu prevederile art.49 alin.(4) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, pct. 77⁶ din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-228/16 din 14.09.2016, cu modificările ulterioare, Colegiul –

HOTĂRĂȘTE:

1. A respinge contestația înaintată de către XXXXXX XXXXXX împotriva deciziei Inspecției procurorilor din 09.12.2024 privind încetarea procedurii disciplinare în privința în privința procurorului în Procuratura Anticorupție, delegat la moment în Procuratura de Circumscripție Cahul, Radu Palencu.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, directoriul *Colegiul de disciplină și etică*, subdirectoriu *Hotărâri*.

3. Hotărârea poate fi contestată în termen de 5 zile lucrătoare de la data pronunțării acesteia, la Consiliul Superior al Procurorilor, prin intermediul colegiului.

Președintele al

Colegiului de disciplină și etică

semnat

Alexandru LOZAN

¹ *Opinie comună, Ucraina, secțiunea 128*

² *Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură art.36 alin.(2)*

³ *Opinia nr. 4 privind „Judecătorii și procurorii într-o societate democratică”, („Declarația de la Bordeaux”)*

⁴ *CDL-AD(2011)004, Opinie asupra proiectului de lege privind judecătorii și procurorii din Turcia, secțiunea63*